

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm I. Perniciosam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

Beneficij collatio irrita est, si à Sedis Apostolicę Legato impetrata sit, non facta alterius beneficij prius possessi mentione. Consentit Clem. 2. de offic. Ordinarij.

Verum, si alij Ordinarij beneficia conferant, necesse non est in impetratione beneficij prius habiti mentionem facere, vti habetur in cit. Clem. 2. Quamuis prius dimitti debeat, si vtrumque simul possideri non possit, vt Gl. hic notat ver. mentio. Rationem discriminis inter Legatum, & alios Ordinarios affert Gl. ver. nolumus: Quia potestas conferendi beneficia Legatis de latere concessa est quasi extraordinaria & superinducta, cedens in præiudicium aliorum collatorum, consequenter restringenda: sed aliorum Ordinariorum collatio est naturalis ac fauorabilis amplianda.

Aliam rationem dare possumus ex Zabarel. in cit. Clem. q. 17. Quia Legatus de latere Apostolica auctoritate confert, ideo eius collatio imitatur collationem Papę, quę per

subreptionem impetrata censetur, si prioris beneficij mentio non fiat; propterea quod Pontifex plerumque nesciat, quę quisq; Clericus beneficia obtineat. Quę ratio ferme etiam procedit in Legato à latere: Quare probabiliter dici potest, cum Gl. hic, ver. mentio, & Gl. in cit. Clem. 2. ver. facta, Zabarel. ibid. q. 4 & alijs apud Ancharan. hic, contra Ioan. Monachum hęc, & Lapum n. 6. Simo- tu proprio Legatus beneficium conferat alterum habenti, valere collationem, arg. c. si motu, 23. de præb. in 6. dummodò beneficia impossibilia non sint. Et quę dicta sunt de Legatis à latere, eadem dici debent de alijs Legatis, si ex speciali priuilegio aut delegatione Papę beneficia conferant, vti Gl. tradit in cit. Clem. & ibid. Cardin. Zabarel. q. 2.

Aliorum autem Ordinariorum collationes ideo non infirmantur ob prioris beneficij taciturnitatem, quia ferme notitiam habent, qualia beneficia Clerici singuli possideant.

TITVLVS XXXI. DE OFFICIO IVDICIS ORDINARIJ.

CAPITVLVM I.

SVMMARIVM.

Perniciosam.

PARAPHRASIS.

Episcopi potestatem habent in diocesisibus suis adulteria, aliaque scelera secundum canones inquirendi, eaque puniendi. Quod si necesse sit, etiam secularis magistratus auxilium implorent; non vt vnus Magistratus alteri præiudicet, (cum discretę eorum potestates sint) sed vt mutuis auxilijs id quod Deo placitum est, exequantur.

1. *Episcopus electus & confirmatus est Ordinarius iudex in diocesi sua in ordine ad Clericos, non exemptos; in ordine ad laicos, si causa spiritalis sint, & mixta.*
2. *Idem est de Prelatis exemptis, qui in subditos suos habent quasi Episcopalem restrictionem.*
3. *Legati Apostolici, Episcopi, & similes Prelati merum & mixtum imperium habentes possunt contra Reos procedere ad penam carceris, exilij, irremissionis, verberum, non tamen ad mutilationem & mortem.*
4. *Iudex Ecclesiasticus, si opus est, brachium suum*

seculare innocere debet.

5. *Eiusdem officij est ad petitionē Magistratus secularis subditos eius contumaces per censuras ad obedientiam compellere.*
 6. *Secularis Magistratus requisitus ab Ecclesiastico: si renuat ferre auxilium, censuris ad hoc cogi potest.*

NOTANDVM I. Episcopus est Ordinarius Iudex in diocesi sua. Quod intelligitur in ordine ad Clericos, non exemptos. Atque in ordine ad Laicos, si causæ spirituales sint, vel mixtæ, c. cum sit, 8. c. ex tenore, 1. 1. de foro compet. Nomine autem Episcopi, cui iurisdicatio in foro externo cõpetit, intelligitur qui electus, & confirmatus est, iuxta c. transmissam, 15. de elect. Et quod dicitur de Episcopo, locum etiam habet in Prælati exemptis, qui in subditos suos quasi Episcopalem iurisdictionem exercent.

Corollarium. Cùm Legati Apostolici, Episcopi & similes Prælati merum & mixtum imperium habeant, exceptis ijs, quæ ad primum gradum pertinent, & Principi specialiter referuata sunt, vt dixi lib. 1. Theol. mor. tr. 4. c. 5. n. 11. ideo contra reos procedere possunt ad pœnam carceris, exilij, treremium, verberum; non tamen ad mutilationem, mortem: Sed, si crimen mereatur, degradare debent, & degradatum Iudici seculari tradere. Ita docet Nau. in c. nullam, 18. q. 2. n. 52. seu q. sua, 18. Mol. tr. 5. disp. 7. vbi aiunt, hæc etiam locum habere in Prælati Ordinum exemptorum; cùm respectu suorum Regularium veluti Episcopalem iurisdictionem obtineant, iuxta c. Abbates, 3. de priuileg. in 6. Verùm in ijs quæ ad hæresis iudicium spectant, Religiosi etiam exempti inquisitori hæreticæ prauitatis, aut, si talis non adsit, Episcopi, tanquam Sedis Apostolicæ delegati, subsunt iurisdictioni, c. ad abolendam, 9. in fine, extrâ, de hæreticis.

NOTANDVM II. Si Iudex Ecclesiasticus in exercenda iurisdictione sufficiens nõ sit, subsidium à seculari magistratu petere debet, vt etiam infrâ habetur c. quoniam, 14. hoc tit. & in c. Princeps, 20. causa 23. q. 5. Quia duæ potestates, Ecclesiastica & secularis,

se mutuo adiuuare debent, vt Gl. hic monet, ver. publicum, argum. c. cum ad verum, d. 96.

Corollarium: Æquitas postulat, vt Iudex Ecclesiasticus, ad petitionem magistratus secularis subditos eius inobedientes, & contumaces per censuras ad obedientiam cõpellat; sed facta prius fide, & exhibito processu, vt crimen contumaciæ appareat: Secularis autem Iudex, requisitus ab Ecclesiastico vt subsidium afferat pro sententiæ suæ executione, si renuat, etiam censuris cogi potest, secundum Gl. cit. quam hic sequitur Innoc. & Abb. n. 11. & sumitur ex c. vt inquisitionis, 18. §. prohibemus, de hæret. in 6. Neque potest Iudex secularis processum iudicij ab Ecclesiastico petere, si crimen merè Ecclesiasticum sit, vt hæresis: cùm de tali crimine nec directè nec indirectè cognoscere possit, sed post latam à Iudice Ecclesiastico sententiã, meram executionem sibi demandatam habet, vt constat ex cit. §. prohibemus, & explicat Abb. cit. n. 11. & 12. Prosp. Farinac. tract. de hæresi, q. 186. §. 9. Secus verò est, si in alio crimine deprehensus Clericus tradatur Iudici seculari, ita vt efficiatur de foro seu iurisdictione eius, vt tradit Abb. hic. n. 12. Id verò non placet, quod idem ait n. 167. 168. Iudicem secularem compelli posse ad exequendam Iudicis Ecclesiastici sententiã, tametsi notorium sit, eam iniustam & irritam esse. Vide quæ dixi in tit. de Iudice delegato.

CAPITVLVM II.

Si Sacerdos.

PARAPHRASIS.

Si Sacerdos pro certo sciat (notitiã occultã) aliquem esse criminis reum: vel si ex sacramentali confessione cognouit, non debet illum nominatim arguere in publico; sed in determinatè, sicuti Christus dixit: *Vnus vestrum me traditurus est*, Matth. 20. Præterquam, si iudiciario ordine crimen probatum fuerit Sacerdoti. Deinde,

SSSS 3 si 15